

תקנות להגברת האכיפה של דיני העבודה (הפחתה של סכום העיצום הכספי), התשע"ב-

2012

<p>בתוקף סמכותי לפי סעיף 8(ב) לחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב – 2011¹ (להלן – החוק), בהסכמת שר המשפטים, בהתייעצות עם הארגונים ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:</p>	
הגדרות	1. בתקנות אלה –
	"אישור של רואה חשבון" – אישור שנתן רואה חשבון מבקר, כהגדרתו בחוק החברות, התשנ"ט – 1999 ² ;
	"המשרד" – משרד התעשייה המסחר והתעסוקה;
	"מחזור עסקאות" –
	(1) לעניין תאגיד שאינו מלכ"ר – מחזור עסקאות של עוסק כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 ³ (בתקנות אלה – חוק מע"מ);
	(2) לעניין מלכ"ר – כהגדרת מחזור בתוספת השנייה לחוק העמותות, התש"ס-1980 ⁴ ;
	"מלכ"ר" – כהגדרתו בחוק מע"מ.
הפחתת סכומי העיצום הכספי	2. (א) הממונה יפחית-רשאי להפחית למעביד את סכום העיצום הכספי, בשיעורים שלהלן, אם התקיימה אחת או יותר מנסיבות אלה, <u>ובלבד שהמעביד המציא אישור של בודק שכר מוסמך, לפיו הפסיק את ההפרה שבשלה מוטל העיצום הכספי ותיקן אותה, ככל שהיא ניתנת לתיקון:</u>
	(1) המעביד לא הפר <u>את</u> אותה הוראה בחמש השנים שקדמו להפרה - 30%;

¹ ס"ח התשע"ב, עמ' 62.

² ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

³ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 210.

<p>(2) <u>המעביד, עוד בטרם פנה אליו הממונה באותו עניין, הפסיק את ההפרה והודיע על כך למפקח עבודה, להנחת דעת הממונה והיועץ המשפטי של המשרד – 40% ; המעביד הפסיק את ההפרה, הודיע על כך למפקח עבודה ונקט פעולות לתיקון הליקויים ולמניעת הישנותם, להנחת דעת הממונה והיועץ המשפטי של המשרד לפני פנייה מטעם הממונה, אליו או לאחר, באותו עניין – 40%.</u></p>		
<p>(3) <u>המעביד נקט פעולות למניעת הישנות ההפרה ולהקטנת הנזק שנגרם בשלה, להנחת דעת הממונה והיועץ המשפטי של המשרד – 20% אחוזים ;</u></p>		
<p>(3)-(4) <u>ההפרה שביצע המעביד היא הפרה לגבי עובדים מסויימים ואינה הפרה המתבצעת באופן רוחבי לגבי כל עובדי המעביד – 10% ; מעביד המבקש הפחתה של סכום העיצום הכספי לפי תקנת משנה זו, יצרף לבקשתו אישור של בודק שכר מוסמך המאמת את העובדות שעל יסודן מתבקשת הפחתת סכום העיצום הכספי, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ;</u></p>		
<p>(4)-(5) <u>המעביד הסתמך על בדיקות תקופתיות כמשמעותן לפי החוק שנערכו בידי בודק שכר מוסמך, לפיהן קוימה בידיו החובה שהופרה – 30% ;</u></p>		
<p>(5)-(6) <u>המעביד הוא יחיד המעסיק פחות מ- 10 עובדים, והממונה שוכנע, באישור היועץ המשפטי של המשרד, כי ההפרה נגרמה בשל נסיבות אישיות חריגות שלו המצדיקות הפחתה של העיצום הכספי, או שנתקיימו בו נסיבות אישיות קשות המצדיקות שלא למצות את הדין עם המעביד – 25%.</u></p>		
<p>(ב) <u>התקיימו לגבי מעביד כמה נסיבות כאמור בתקנת משנה (א), רשאי הממונה להפחית למעביד מסכום העיצום הכספי את השיעורים המנויים לצד אותן נסיבות במצטבר, ובלבד ששיעור ההפחתה המצטבר לא יעלה על 50% מסכום העיצום הכספי הקבוע בשל אותה הפרה.</u></p>		
<p>(ג) <u>על אף האמור בתקנת משנה (א), הממונה לא יפחית למעביד את סכום העיצום הכספי לפי תקנה זאת אלא אם כן המציא המעביד אישור של רואה חשבון, עורך דין או בודק שכר מוסמך לפניו תיקן את ההפרה שבשלה מוטל העיצום הכספי, ככל שהיא ניתנת לתיקון.</u></p>		

<p>(ד) מעביד המבקש הפחתה של סכום העיצום הכספי לפי תקנת משנה (א)(3) ו-(4), יצרף לבקשתו אישור של בודק שכר מוסמך המאמת את העובדות שעל יסודן מתבקשת הפחתת סכום העיצום הכספי.</p>		
<p>(א) מצא הממונה שסכום העיצום הכספי <u>ביחס למעביד</u> עולה על 15% ממחזור העסקאות הכולל של המעביד, <u>לרבות אם כבר הופחת סכום העיצום הכספי לפי תקנה 2</u>, או שסכום העיצום הכספי ביחס למזמין שירות עולה על 15% ממחזור העסקאות הכולל של מזמין שירות, <u>יפחית הממונה רשאי הוא להפחית</u> את הסכום כך שלא יעלה על הסכום השווה ל-15% ממחזור העסקאות הכולל של המעביד <u>או של מזמין השירות, לפי העניין, גם אם כבר הופחת סכום העיצום הכספי לפי תקנה 2.</u></p>	3.	הפחתה בשל התחשבות במחזור עסקאות
<p>(ב) מעביד המבקש הפחתה של סכום העיצום הכספי לפי תקנה זאת, יגיש לממונה אישור של רואה חשבון לעניין גובה מחזור העסקאות שלו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי.</p>		
<p>(א) <u>הממונה רשאי להפחית למנהל כללי של תאגיד את סכום העיצום הכספי, בשיעורים שלהלן, אם התקיימה אחת או יותר מנסיבות אלה:</u></p>	4.	<u>הפחתת סכומי העיצום הכספי למנהל כללי בתאגיד</u>
<p>(1) <u>הממונה שוכנע, באישור היועץ המשפטי של המשרד, כי ההפרה נגרמה בשל נסיבות אישיות חריגות שלו המצדיקות הפחתה של העיצום הכספי, או שנתקיימו בו נסיבות אישיות קשות המצדיקות שלא למצות עמו את הדין – 25% ;</u></p>		
<p>(2) <u>הממונה שוכנע שהמנהל הכללי נקט אמצעים להפסקת ביצוע ההפרה על-ידי התאגיד או למניעת הישנותה – 10%.</u></p>		
<p>(ב) <u>התקיימו לגבי מנהל כללי של תאגיד שתי הנסיבות כאמור בתקנת משנה (א), רשאי הממונה להפחית למנהל הכללי של התאגיד מסכום העיצום הכספי את השיעורים המנויים לצד אותן נסיבות במצטבר.</u></p>		

שר התעשייה, המסחר והתעסוקה

התשע"ב _____

(2012 _____)

(חמ 3-4502)

דברי הסבר

כללי ביום כ"ט בסיוון התשע"ב (19 ביוני 2012) ייכנס לתוקף החוק להגברת האכיפה של דיני עבודה, התשע"ב-2012 (להלן – החוק) אשר קובע, בין השאר, משטר של עיצומים כספיים בגין הפרות על הוראות שבחיקוקי העבודה המנויות בתוספת השניה והשלישית לחוק. סכומי העיצום הכספי שיוטלו על מעסיקים שנמצאו כי הפרו את ההוראות האמורות, מפורטים בסעיף 3 לחוק, אולם, על פי סעיף 8(ב) לחוק רשאי שר התעשייה המסחר והתעסוקה לקבוע נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להפחית את סכומי העיצום הכספי הקבועים בחקיקה הראשית. מטרת תקנות להגברת האכיפה של דיני עבודה (הפחתה של סכום העיצום הכספי), התשע"ב-2012, היא להגדיר את מסגרת שיקול הדעת של בעל הסמכות המקצועית (הממונה כהגדרתו בחוק) כאשר הוא בוחן האם יש להפחית את סכומי העיצום הכספי.

תקנה 2 תקנה 2 מפרטת את הנסיבות שבקיומן יופחת העיצום הכספי. תכליתן העקרונית של תקנות ההפחתה היא להביא להטלת עיצום כספי בגובה ובמידה שיש בה כדי להשיג הרתעה אצל מעביד מסויים. תכלית זו נגזרת מתכלית העיצום הכספי עצמו, באשר הוא אמצעי המיועד להשיג הרתעה אצל מפרי החוק ולהחזירם למשטר ציות. אם הממונה נוכח כי מדובר במעביד שהוא, ברגיל, צייתן, שממילא נוקט פעולות המעידות כי חזר למשטר ציות אף ללא מעורבות של הממונה, הרי שיש להניח כי בעניינו גם הטלת עיצום כספי נמוך יותר תשיג את התכלית של ההרתעה וכפיית הציות. לפיכך, בהתקיים נסיבות המעידות על כך שדי בעיצום כספי מופחת כדי להשיג את אותה התכלית – יש להפחיתו. הנסיבות המנויות להלן תואמות גם את מטרת החוק אשר עניינה להגביר את האכיפה של דיני העבודה. העיצום הכספי יופחת, לרוב, במצבים בהם מדובר במעביד שניתן להתרשם ממנו כי דואג לזכויות עובדיו במהלך העסקתם. כך, יופחת העיצום הכספי אם ההוראה שבגינה מוטל העיצום הכספי לא הופרה במהלך חמש השנים שקדמו להטלת העיצום הכספי כאמור (תק' 2(א)(1)); אם מעביד מפסיק מיוזמתו את ההפרה שבגינה מוטל העיצום הכספי בטרם פנה מינהל ההסדרה והאכיפה אליו ונקט בפעולות למניעת הישנות ההפרה ולתיקון הליקויים (תק' 2(א)(2)); במצבים בהם מסתמך המעביד באופן וולונטרי על בדיקות תקופתיות של בודק שכר מוסמך כהגדרתו בחוק (תק' 2(א)(3) ו-2(א)(4)). בודק השכר המוסמך הוא יציר החוק אשר על פי הכשרתו יידע לבדוק קיומם של זכויות עובדים, הן על בסיס מסמכים והן על בסיס תחקור עובדים.

מוצע עוד להפחית את סכום העיצום הכספי בקשר למעביד שהוא יחיד, המעסיק פחות מ-10 עובדים, במקרה בו הממונה שוכנע שההפרה נגרמה בשל נסיבות אישיות חריגות שלו, או שנתקיימו בו נסיבות אישיות קשות המצדיקות שלא למצות את הדין עם המעביד. לנוכח החריגות של נסיבת הפחתה זו ביחס לרציונל שעומד בבסיס נסיבות ההפחתה,

שצוין לעיל, מחייבת הפעלת תקנה זו פיקוח הדוק יותר, וולכן הפחתה לפי תקנה זו תחייב את הממונה לקבל אישור מאת היועץ המשפטי של המשרד או נציגו על פי נהלים פנימיים.

יצוין כי כמוצע בתקנת משנה (ד), אמנם ניתן להפחית את סכום העיצום הכספי בשיעור במצטבר בהתקיים מספר נסיבות שבגינן ניתן להפחית את העיצום כאמור, יחד עם זאת, על פי המוצע, השיעור המצטבר של כלל ההפחתות לא יעלה על 50% מסכום העיצום הכספי הקבוע בחוק, זאת על מנת שלא יוצר מצב שבו תקנות הפחתה מרוקנות מתוכן את הוראת המחוקק להטיל עיצום כספי בהתקיים הפרה.

תקנה 3 תקנה זו קובעת עילה נוספת אשר בעטיה רשאי הממונה להפחית למעביד את סכום העיצום הכספי, בנוסף לעילות המנויות בתקנה 2. לפי עילה זו, אם סכום העיצום הכספי שהוטל על המעביד גדול מ-15% ממחזור העסקאות השנתי של המפר, רשאי הממונה להפחית את סכום העיצום הכספי כך שלא יעלה על הסכום השווה ל-15% ממחזור העסקאות השנתי של המעביד. מטרתה של תקנה זו להבטיח שהעיצום הכספי יהווה אמצעי להחזרת המפר למשטר של ציות, ולא אמצעי שיסב לו פגיעה כלכלית אנושה אשר תביא להוצאתו מהשוק הרלבנטי.